

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
PRIIT PIKAMÄE
esitatud 10. märtsil 2022¹

Kohtuasi C-7/21

LKW WALTER Internationale Transportorganisation AG

versus

**CB,
DF,
GH**

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Bezirksgericht Bleiburg (Bleiburgi esimese astme kohus, Austria))

Eelotsusetaotlus – Kohtualluvus ja kohtuotsuste täitmine tsiviil- ja kaubandusajades – Kohtu- ja kohtuväliste dokumentide kättetoimetamine – Määrus (EÜ) nr 1393/2007 – Artikkel 8 – Määrus (EL) nr 1215/2012 – Artikli 45 lõike 1 punkt b ja artikkel 46 – Liikmesriigis tehtud ja teises liikmesriigis ainult esimese liikmesriigi keeles kätte toimetatud kohtumäärus – Esimese liikmesriigi õigusnormid, milles on ette nähtud kaheksapäevane tähtaeg sellele kohtumäärusele vastuväite esitamiseks – Õigus õiglasele kohtulikule arutamisele – Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 47

I. Sissejuhatus

1. Bezirksgericht Bleiburgi (Bleiburgi esimese astme kohus, Austria) ELTL artikli 267 alusel esitatud eelotsusetaotluse ese on ELTL artikli 18 esimese lõigu, määruse (EÜ) nr 1393/2007² artikli 8 ning määruse (EL) nr 1215/2012³ artikli 36 ja artikli 39 tõlgendamine koostöös Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikliga 47 ja EL lepingu artikli 4 lõikega 3.

2. Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille pooled on LKW Walter Internationale Transportorganisation AG (edaspidi „hageja“) ja CB jt (edaspidi „vastustajad“), kes on kolm partnerit Austria advokaadibüroos, mis esindas hagejat täitemenetluses Sloveenias. Kuna need partnerid ei vaidlustanud sundtäitmismäärust, mis toimetati hagejale kätte Sloveenia õigusnormidega ette nähtud kaheksapäevase tähtaja jooksul, jõustus see kohtumäärus ja muutus täitmisele pööratavaks, mistõttu pidi hageja eespool viidatud kohtumääruses tuvastatud nõude

¹ Algkeel: prantsuse.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta määrus kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (dokumentide kättetoimetamine), millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1348/2000 (ELT 2007, L 324, lk 79).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määrus kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (ELT 2012, L 351, lk 1).

tasuma. Neil asjaoludel esitas hageja eelotsusetaotluse esitanud kohtule kostjate vastu hagi, tuginedes asjaolule, et kostjad advokaatidena vastutavad selle eest, et Sloveenia kohtud jätsid hilinenult esitatud vastuväite rahuldamata; selle põhjal nõudis hageja, et hüvitataks summa, mille ta pidi täitemenetluse tagajärjel maksma. Vastustajad väidavad enda kaitseks, et kõnealused Sloveenia õigusnormid ei ole liidu õigusega kooskõlas, kuna need ei taga kohtudokumendi adressaadi kaitseõiguste tõhusat järgimist. Lisaks leiavad nad, et need õigusnormid on diskrimineerivad, kuna nende arvates võimaldavad need Sloveenias asuvatel menetluse pooltel nende õigusnormide eripära alusetult ära kasutada võrreldes teistes liikmesriikides asuvate pooltega.

3. Käesolev kohtuasi annab Euroopa Kohtule võimaluse arendada edasi oma kohtupraktikat, mis käsitleb õigusalaast koostööd tsiviilasjades, eriti mis puudutab teises liikmesriigis kättetoimetatavate kohtu- ja kohtuväliste dokumentide edastamist. Euroopa Kohus peab eespool viidatud määrusi tõlgendama nii, et nendega taotletavad eesmärgid – kohtumenetluste tõhususe ja kiiruse parandamine ning korrakohane õigusemõistmine – saavutatakse, ilma et see nõrgendaks asjaomaste kohtudokumentide adressaatide kaitseõiguste tõhusat järgimist⁴. Kuna nende määruste eesmärk ei ole ühtlustada tsiviilkohtumenetluse õigust tervikuna, vaid need tuginevad menetlustele, mille on liikmesriigid oma menetlusautonoomia alusel juba kehtestanud, et tagada kohtu- ja kohtuväliste dokumentide edastamine vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal,⁵ siis palutakse Euroopa Kohtul analüüsida, kas kõnealused Sloveenia õigusnormid on liidu õiguses kehtestatud nõuetega kooskõlas.

II. Õiguslik raamistik

A. Liidu õigus

1. Määrus nr 1393/2007

4. Määruse nr 1393/2007 artiklis 8 „Dokumendi vastuvõtmisest keeldumine“ on sätestatud:

„1. Vastuvõttev asutus teavitab adressaati, kasutades selleks II lisas esitatud tüüpvormi, et ta võib keelduda kättetoimetatava dokumendi vastuvõtmisest vastuvõtmise ajal või tagastades dokumendi vastuvõtvale asutusele ühe nädala jooksul, kui see ei ole koostatud ühes järgmistest keeltest või kui sellele ei ole lisatud tõlget ühte järgnevatest keeltest:

- a) keel, millest adressaat aru saab, või
- b) adressaatliikmesriigi ametlik keel, või kui nimetatud liikmesriigis on mitu ametlikku keelt, kättetoimetamiskoha ametlik keel või üks selle ametlikest keeltest.

⁴ Reig Fabado, I., „Los documentos privados y el reglamento 1393/2007 de notificaciones y traslado“, *Cuadernos de Derecho Transnacional*, 9. kd, nr 2, oktoober 2017, lk 678, selgitab, et kuigi määrus nr 1393/2007 on tsiviilasjades tehtava õiguslase koostöö vahend, mis tagab siseturu nõuetekohase toimimise ning aitab kaasa vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala loomisele liidus, omistatakse selles erilist tähtsust kohtudokumendi adressaadi tõhusale kohtulikule kaitsele.

⁵ 16. septembri 2015. aasta kohtuotsus Alpha Bank Cyprus (C-519/13, EU:C:2015:603, punkt 71) ning 7. mai 2020. aasta kohtuotsus Parking ja Interplastics (C-267/19 ja C-323/19, EU:C:2020:351, punkt 48).

2. Kui vastuvõttev asutus saab teada, et adressaat keeldub lõike 1 kohaselt dokumendi vastuvõtmisest, teavitab ta [...] sellest viivitamata edastavat asutust ning tagastab taotluse ja dokumendid, mille tõlkimist nõutakse.

3. Kui adressaat on keeldunud lõike 1 kohaselt dokumendi vastuvõtmisest, võib dokumendi kättetoimetamisel tehtud vea parandada, toimetades vastavalt käesoleva määruse sätetele adressaadile kätte dokumendi, millele on lisatud tõlge ühte lõikes 1 sätestatud keeltest. Sellisel juhul on dokumendi kättetoimetamise kuupäev see kuupäev, millal dokument koos tõlkega toimetatakse kätte vastavalt adressaatliikmesriigi õigusele. Kui liikmesriigi õiguse kohaselt tuleb dokument kätte toimetada kindla tähtaja jooksul, loetakse taotluse esitaja suhtes arvessevõetavaks kuupäevaks algdokumendi kättetoimetamise kuupäeva, mis määratakse kindlaks vastavalt artikli 9 lõikele 2.

4. Lõikeid 1, 2 ja 3 kohaldatakse ka 2. jaotises sätestatud kohtudokumentide edastamise ja kättetoimetamise viiside suhtes.

5. Lõike 1 kohaldamisel tuleb [...] asutusel või isikul, kui dokument toimetatakse kätte vastavalt artiklile 14, teavitada adressaati sellest, et tal on õigus dokumendi vastuvõtmisest keelduda ning et keeldumise korral tuleb dokument nimetatud esindajatele, asutusele või isikule tagasi saata.“

5. Selle määruse artikkel 9 „Kättetoimetamise kuupäev“ näeb ette:

„1. Dokumendi kättetoimetamise kuupäev on artikli 7 kohaselt kuupäev, mil see toimetatakse kätte vastavalt adressaatliikmesriigi õigusele, ilma et see piiraks artikli 8 kohaldamist.

2. Kui vastavalt liikmesriigi õigusele tuleb dokument kätte toimetada kindla tähtaja jooksul, määratakse taotluse esitaja suhtes arvessevõetav kuupäev liikmesriigi õiguse kohaselt.

3. Lõikeid 1 ja 2 kohaldatakse ka 2. jaotises sätestatud kohtudokumentide edastamise ja kättetoimetamise viiside suhtes.“

6. Nimetatud määruse I lisa sisaldab muu hulgas teatist dokumentide kättetoimetamise või kätte toimetamata jätmise kohta ja selle punktis 12.3 on märgitud:

„Dokumendi adressaadile on kirjalikult teatatud, et ta võib keelduda selle vastuvõtmisest, kui see ei ole talle arusaadavas keeles ega kättetoimetamiskoha ametlikus keeles või ühes ametlikest keeltest või kui dokumendile ei ole lisatud tõlget ühte nimetatud keeltest.“

7. Määruse II lisa esitatud tüüpvorm „Adressaadi teavitamine tema õigusest jätta dokument vastu võtmata“ sisaldab dokumendi adressaadile järgmist märkust:

„Te võite keelduda dokumenti vastu võtmast, kui see ei ole koostatud Teile arusaadavas keeles või kättetoimetamiskoha ametlikus keeles või ühes ametlikest keeltest või kui dokumendile ei ole lisatud tõlget ühte nimetatud keeltest.

Kui Te soovite nimetatud õigust kasutada, peate keelduma dokumendi vastuvõtmisest vahetult selle kättetoimetamise ajal, tagastades dokumendi seda kättetoimetavale isikule, või tagastama dokumendi allpool esitatud aadressile ühe nädala jooksul, märkides, et Te keeldute selle vastuvõtmisest.“

8. See tüüpvorm sisaldab ka „Adressaadi avaldust“, mille viimane peab asjaomase dokumendi vastuvõtmisest keeldumisel allkirjastama ja mis on sõnastatud järgmiselt:

„Keeldun lisatud dokumendi vastuvõtmisest, kuna see ei ole kirjutatud ei mulle arusaadavas keeles ega kättetoimetamiskoha ametlikus keeles või ühes ametlikest keeltest ning dokumendile ei ole lisatud tõlget ühte nimetatud keeltest.“

9. Lõpuks on selles tüüpvormis ette nähtud, et adressaat peab vastuvõtmisest keeldumisel märkima liidu ametlike keelte hulgast selle keele või keeled, millest ta saab aru.

10. Määrus nr 1393/2007 tunnistati kehtetuks määrusega (EL) 2020/1784⁶, mida kohaldatakse alles alates 1. juulist 2022.

2. Määrus nr 1215/2012

11. Määruse nr 1215/2012 III peatüki „Tunnustamine ja täitmine“ 1. jao „Tunnustamine“ artikli 36 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Ühes liikmesriigis tehtud kohtuotsust tunnustatakse teistes liikmesriikides ühegi erimenetluseta.“

12. Määruse III peatüki 2. jagu „Täitmine“ sisaldab muu hulgas artiklit 39, mille kohaselt:

„Liikmesriigis tehtud kohtuotsus, mis on selles liikmesriigis täidetav, on täidetav ka teistes liikmesriikides, ilma et oleks nõutav otsuse täidetavaks tunnustamine.“

13. Määruse III peatüki 3. jagu „Tunnustamisest või täitmisest keeldumine“ sisaldab 1. alajagu „Tunnustamisest keeldumine“ ja 2. alajagu „Täitmisest keeldumine“.

14. 1. alajaos on artiklis 45 sätestatud:

„1. Kohtuotsuse tunnustamisest keeldutakse huvitatud poole taotlusel:

[...]

b) kui kohtuotsus on tehtud tagaselja ning kostjale ei toimetatud menetluse algatamist käsitlevat dokumenti või võrdväärset dokumenti kätte piisavalt aegsasti ja sellisel viisil, et ta oleks saanud end kaitsta, välja arvatud juhul, kui kostja ei algatanud kohtuotsuse vaidlustamise menetlust, kui tal oli selleks võimalus;

[...]“.

15. 2. alajaos on artiklis 46 ette nähtud:

„Kohtuotsuse täitmisest keeldutakse selle isiku taotlusel, kelle vastu kohtuotsuse täitmist taotletakse, artiklis 45 osutatud alusel.“

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2020. aasta määrus, mis käsitleb kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamist tsiviil- ja kaubandusajades (dokumentide kättetoimetamine) (uuesti sõnastatud) (ELT 2020, L 405, lk 40).

B. Liikmesriigi õigus

1. Austria õigus

16. Tsiviilseadustiku üldosa seaduse (Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch, edaspidi „ABGB“) § 1295 on sõnastatud järgmiselt:

„(1) Igaühel on õigus nõuda talle kahju tekitanud isikult kahju hüvitamist; kahju võib olla tekitatud lepingulise kohustuse rikkumisega või lepinguväliselt.

(2) Kahju tekitamise eest vastutab ka isik, kes on heade kommete vastaselt tekitanud kahju tahtlikult; kui kahju tekitati teatud õiguse kasutamise käigus, siis vastutab isik kahju eest siiski vaid juhul, kui õigust kasutati ilmselgelt eesmärgiga tekitada teisele isikule kahju.“

17. ABGB §-s 1299 on märgitud:

„Isiku puhul, kes avalikult tegutseb oma ametikohustuste raames, oskustöö, tööstuse või käsitöö asjatundjana, või kes hädavajaduseta võtab vabatahtlikult üle sellise töö tegemise, mis nõuab kunstialaseid teadmisi või ebatavalist hoolsust, eeldatakse, et ta on võimeline üles näitama vajalikku hoolsust ja et tal on vajalikud erilised teadmised; ta vastutab nende puudumise korral. Kui aga isikule, kes andis talle käsundi asjaomase tegevusega tegelemiseks, oli tema kogemuste puudumine teada või pidi tavalise hoolikuse juures teada olema, siis vastutab eksimuse eest ka käsundi andnud isik.“

18. ABGB § 1300 näeb ette:

„Ekspert on vastutav ka juhul, kui ta annab tasu eest oma pädevuse või eriteadmiste valdkonnas ekslikult ebasoodsat nõu. Muul juhul vastutab nõustaja vaid kahju eest, mille ta on nõustamisega tekitanud teisele isikule teadlikult.“

2. Sloveenia õigus

19. Täitemenetluse seaduse (Zakon o izvršbi in zavarovanju, edaspidi „ZIZ“) artiklis 9, mis käsitleb õiguskaitsevahendeid ja apellatsioonikohtu kohtualluvust autentse dokumendi alusel täitmise valdkonnas, on sätestatud:

„Esimese astme kohtu määruse peale võib esitada kaebuse, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Võlgniku õiguskaitsevahend sundtäitmismääruse peale, millega on nõue rahuldatud, on vastuväide.

Kaebus ja vastuväide tuleb esitada 8 päeva jooksul alates esimese astme kohtu määruse kättetoimetamisest, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

Kaebus, mis on esitatud õigeaegselt ja on lubatud, toimetatakse vastaspoolele kätte, et ta saaks sellele vastata, kui talle on kätte toimetatud ka esimese astme kohtu määrus, mille peale kaebus esitatakse.

Vastuväite kohta tehtud määruse peale võib esitada kaebuse.

Kaebusel ja vastuväitel ei ole peatavat toimet, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

Kaebuse kohta tehtav otsus on lõplik.

[...]“.

20. ZIZ artikkel 53 „Vastuväide võlgniku ainsa õiguskaitsevahendina“ näeb ette:

„Võlgnik võib sundtäitmise avalduse alusel tehtud sundtäitmismääruse peale esitada vastuväite, välja arvatud juhul, kui ta vaidlustab ainult otsuse kohtukulude kohta.

Vastuväide peab olema põhjendatud. Võlgnik peab vastuväites märkima faktilised asjaolud, millele ta vastuväites tugineb, ja esitama tõendid, mille puudumise korral loetakse vastuväide põhjendamatuks.

[...]“.

21. ZIZ artiklis 61 „Vastuväide autentse dokumendi alusel tehtud kohtumäärusele“ on ette nähtud:

„Vastuväidet autentse dokumendi põhjal tehtud sundtäitmismäärusele reguleerivad käesoleva seaduse artiklid 53 ja 54 [...]“.

Kui eelmises lõikes osutatud vastuväite eesmärk on vaidlustada sundtäitmismääruse see osa, millega kohustatakse võlgnikku tasuma nõude eest, loetakse vastuväide selles osas põhjendatuks, kui võlgnik esitab vastulause aluseks olevad faktilised asjaolud ja vastuväites nimetatud faktiliste asjaolude tõendid.

[...]“.

III. Kohtuvaidluse faktilised asjaolud, põhikohtuasja menetlus ja eelotsuse küsimused

22. Hageja on Austria äriregistrisse kantud äriühing, mis tegutseb rahvusvahelise kaubaveo valdkonnas. Kostjad on Klagenfurtis (Austria) asuva advokaadibüroo partnerid, mis esindas hagejat Sloveenias täitemenetluses.

23. Selles menetluses taotles äriühing Transport Gaj d.o.o. 25 võlanõude arestimist, mis hagejal oli erinevate Sloveenia äriühingute vastu. Ljubljana piirkondlik kohus (Sloveenia) toimetas 30. oktoobril 2019 hagejale posti teel kätte sloveeni keeles koostatud sundtäitmismääruse 17 610 euro suuruse summa kohta. See määrus oli väljastatud üksnes arvete alusel ja ilma, et hageja seisu-kohti enne oleks küsitud.

24. Nimetatud kohtumäärus edastati hageja õigusosakonnale tema sisepostiga alles 4. novembril 2019. Pärast hageja ja kostjate vahelist teabevahetust edastatud akti laadi ja tagajärgede kohta palus hageja 5. novembril 2019 kostjatel esitada sundtäitmismäärusele vastuväide. Dokumentide hulgas, mille hageja kostjatele edastas, oli ümbriku fotokoopia, mis näitas, et ta oli kohtumääruse tegelikult kätte saanud 30. oktoobril 2019.

25. Kostjad esitasid 11. novembril 2019 Ljubljana piirkondlikule kohtule selle kohtumääruse peale põhjendatud vastuväite.

26. 12. novembril 2019 kohustas see kohus kostjaid tasuma kohtulõivu summas 55 eurot kaheksa päeva jooksul; see kohustus täideti õigeaegselt.

27. Nimetatud kohus jättis esitatud vastuväite 10. detsembri 2019. aasta otsusega hilinenult esitamise tõttu rahuldamata, kuna vastuväide oli esitatud rohkem kui kaheksa päeva pärast sundtäitmismääruse kättetoimetamist.

28. Kostjad esitasid seejärel hageja nimel selle otsuse peale kaebuse, milles nad väitsid, et kaheksapäevane tähtaeg vastuväite esitamiseks on põhiseadusega vastuolus, ning märkisid, et nii lühike tähtaeg ei ole liidu õigusega kooskõlas. Maribori apellatsioonikohus (Sloveenia) jättis selle kaebuse rahuldamata. Kuna sundtäitmismäärus seejärel jõustus ja muutus täitmisele pööratavaks, tasus hageja nõude täies ulatuses.

29. Neil asjaoludel esitas hageja Bleiburgi esimese astme kohtule kostjate vastu hagi, väites, et kostjad kui advokaadid vastutavad selle eest, et Sloveenia kohtud jätsid sundtäitmismääruse peale esitatud vastuväite rahuldamata, ning nõudis selle alusel täitemenetluse tagajärjel tasutud summa hüvitamist summas 22 168,09 eurot, mis vastab põhinõude väärtusele, millele lisanduvad intressid ja menetluskulud.

30. See kohus tegi 10. juulil 2020 kostjate suhtes maksekäsu nõutud summas.

31. Kostjad esitasid selle kohustuse peale vastuväite.

32. Kostjad väidavad enda kaitseks, et Sloveenia õigusnormides ette nähtud kaheksapäevane tähtaeg sundtäitmismääruse peale vastuväite esitamiseks ei ole kooskõlas liidu õigusega, täpsemalt määruse nr 1215/2012 artiklitega 36 ja 39, määruse nr 1393/2007 artikliga 8 ja artikli 19 lõikega 4, ELTL artikli 18 esimese lõiguga ja harta artikliga 47. Lisaks täpsustavad nad, et kuigi teave võimaluse kohta kättetoimetatava sundtäitmismääruse vastuvõtmisest keelduda oli kirjale saksa keeles lisatud, oli see pistetud selle 12 lehekülje pikkuse kohtumääruse vahele. Lisaks ei ole see kohtumäärus nende sõnul väljaspool Sloveeniat määruse nr 1215/2012 artiklite 36 ja 39 tähenduses täitmisele pööratav. Seega tähendaks asjaolu, et see on selles liikmesriigis täitmisele pööratav, ELTL artikli 18 esimese lõigu alusel hageja diskrimineerimist tema registrijärgse asukoha tõttu.

33. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul võib Sloveenia õiguses ette nähtud kaheksapäevane tähtaeg vastuväite esitamiseks sundtäitmismääruse peale, mis on tehtud pärast lihtsustatud täitemenetlust, milles on kaebus esitatud autentse dokumendi – käesoleval juhul arvete – alusel elektroonselt, kujutada ohtu, et kostja ei saa esitada põhjendatud vastuväidet niisugusele kohtumäärusele õigeaegselt. See oht esineb seda enam, et kostja asukoht on teises riigis. Seega võib see tähtaeg olla vastuolus määruse nr 1215/2012 artiklitega 36 ja 39 koostoimes harta artikliga 47. Kui selline vastuolu tuvastatakse, ei oleks Sloveenia kohtud pidanud seda tähtaega täitemenetluses arvesse võtma. Sellisel juhul esitasid kostjad vastuväite õigel ajal.

34. Sellega seoses väidab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kohtuasjas, milles tehti 13. septembri 2018. aasta kohtuotsus Profi Credit Polska (C-176/17, EU:C:2018:711; edaspidi „kohtuotsus Profi Credit Polska“), leidis Euroopa Kohus seoses muude liidu õigusaktidega,

et 14päevane tähtaeg lihtveksli alusel tehtud maksekäsule vastuväite esitamiseks ja selleks ette nähtud menetlusnõuded, mille täitmata jätmise korral on vastuväide vastuvõetamatu, kujutavad arvestatavat ohtu, et tarbija ei saa vastuväidet esitada või see tunnistatakse vastuvõetamatuks.

35. Määruse nr 1393/2007 artikli 8 tõlgendamise suhtes tekib eelotsusetaotluse esitanud kohtul küsimus selle kohta, mis hetkest hakatakse kätte toimetatud dokumendi peale vastuväite esitamise tähtaega arvutama. Sellega seoses leiab ta, et selleks, et kontrollida, kas kaebeõigust kasutati dokumendi kätte toimetanud liikmesriigi õigusnormides ette nähtud tähtaja jooksul, tuleb ära oodata, kuni kättetoimetatud akti tagasisaatmiseks ette nähtud ühenädalane tähtaeg on möödunud.

36. Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb ka selles, kas Sloveenia õiguses sundtäitmismääruse peale vastuväite esitamiseks ette nähtud tähtaeg on kooskõlas ELTL artikliga 18, sest ta leiab, et sellised õigusnormid kahjustavad rohkem teistes liikmesriikides asuvaid kostjaid, kes on sunnitud tegema täiendavaid toiminguid seoses kättetoimetatud dokumentide tõlkimisega.

37. Neil asjaoludel otsustas Bezirksgericht Bleiburg (Bleiburgi esimese astme kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas määruse [nr 1215/2012] artikleid 36 ja 39 koostoimes [harta] artikliga 47 ning tõhususe ja võrdväarsuse põhimõttega (lojaalse koostöö põhimõtte vastavalt EL lepingu artikli 4 lõikele 3) tuleb tõlgendada nii, et viidatud sätetega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis näevad selleks, et vaidlustada sundtäitmise otsust, mille teeb kohus ilma eelneva võistleva menetluseta ja ilma täitedokumentita üksnes nõude esitanud poole väidete alusel, ainsa õiguskaitsevahendina ette vastuväite, mis tuleb esitada selle liikmesriigi ametlikus keeles kaheksa päeva jooksul, ja seda ka siis, kui sundtäitmise otsus toimetatakse teises liikmesriigis kätte keeles, millest otsuse adressaat aru ei saa, kusjuures vastuväide loetakse esitatuks hilinemisega ja jäetakse läbi vaatamata juba siis, kui see on esitatud 12 päeva jooksul?
2. Kas määruse [nr 1393/2007] artiklit 8 koostoimes tõhususe ja võrdväarsuse põhimõttega tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisised õigusnormid, mis näevad ette, et ühenädalase tähtaja piiresse jääval kuupäeval, mil esitatakse viidatud määruse II lisas esitatud tüüpvorm, millega teavitatakse otsuse adressaati tema õigusest otsuse vastuvõtmisest keelduda, hakatakse arvestama ka [kaheksa]päevast tähtaega tüüpvormiga samal ajal kätte toimetatud sundtäitmise otsuse vaidlustamiseks, kasutades ettenähtud õiguskaitsevahendit?
3. Kas [ELTL] artikli 18 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis näevad sundtäitmise otsuse vaidlustamiseks kasutatava õiguskaitsevahendina ette põhjendatud vastuväite, mis tuleb esitada [kaheksa] päeva jooksul, kusjuures nimetatud tähtaeg kehtib ka juhul, kui sundtäitmise otsuse adressaadi asukoht on teises liikmesriigis ja sundtäitmise otsus ei ole koostatud selle liikmesriigi ametlikus keeles, kus sundtäitmise otsus kätte toimetatakse, ega keeles, millest otsuse adressaat aru saab?“

IV. Menetlus Euroopa Kohtus

38. 6. novembri 2020. aasta kuupäevaga eelotsusetaotlus saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 8. jaanuaril 2021.

39. Vastavalt Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklile 23 määratud tähtaja jooksul esitasid oma kirjalikud seisukohad põhikohtuasja pooled ja Euroopa Komisjon.

40. Euroopa Kohus palus 9. novembril 2021 kodukorra artikli 61 lõike 1 alusel Sloveenia valitsusel vastata küsimustele. Kirjalikud vastused nendele küsimustele esitati ettenähtud tähtaja jooksul.

41. Euroopa Kohus otsustas kodukorra artikli 76 lõike 2 alusel suuliste seisukohtade ärakuulamiseks kohtuistungit mitte korraldada.

V. Õiguslik analüüs

A. Sissejuhatavad märkused

42. Menetluse algatamist käsitleva dokumendi kättetoimetamine on tsiviilkohtumenetluses väga oluline, kuna sellest sõltub kostja teavitamine. Piiriülestes vaidlustes takistavad keelelised ja menetlussüsteemide vahelised erinevused kostja nõuetekohast teavitamist ja seega poolte võrdsuse põhimõtet. Neid probleeme teadvustades reguleeris liidu seadusandja menetluse algatamist käsitleva dokumendi kättetoimetamist, et muuta seda tõhusamaks⁷. Kuigi liidu õiguse eesmärk on tagada kohtu- ja kohtuväliste dokumentide edastamine vabadel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal liikmesriikide poolt juba kehtestatud menetluste alusel, tuleb teatavaid aspekte siiski ühtlustada, et leida eespool kirjeldatud probleemidele kohased lahendused⁸.

43. Nii on see õiguse puhul keelduda dokumendi vastuvõtmisest põhjustel, et asjaomaste dokumentide koostamisel võib olla rikutud keelenõudeid, mis on ette nähtud määruse nr 1393/2007 artiklis 8, mis on väärtuslik adressaadile kaitseõiguste tagamise mehhanism. Selles kontekstis on oluline mainida ka õigust määruse nr 1215/2012 artiklites 45 ja 46 ette nähtud kohtuotsuse tunnustamisest ja täitmisest keelduda, kui kostjale ei ole menetluse algatamist käsitlevat dokumenti või võrdväärset dokumenti kätte toimetatud piisavalt aegsasti, et ta saaks ennast kaitsta. Kuna teise õiguse sätete eesmärk on tagada kohtudokumendi adressaadi tõhus kaitse⁹, tuleb neid tõlgendada lähtuvalt harta artiklis 47 sätestatud õigusest tõhusale õiguskaitsevahendile. ELTL artikli 18 tõlgendamise võimalik asjakohasus tuleneb vajadusest heastada ebasoodsad tagajärjed, mis on seotud liidus tsiviilkohtumenetlust reguleerivate riigisiseste õigusnormide mitmekesisusega. Nende sätete tõlgendamise kohta ongi eelotsusetaotluse esitanud kohtu kolm küsimust esitatud.

44. Tõhus kaitse sõltub eelkõige sellest, et selleks on aega, mistõttu on vaja näha ette mõistlikud tähtajad. Sloveenia õigusnormides ette nähtud kaheksapäevase tähtaja problemaatika kuulub just sellesse konteksti. Nagu on märgitud käesoleva ettepaneku sissejuhatuses,¹⁰ on Euroopa Kohtu ülesanne kontrollida, kas see tähtaeg ja selle arvutamise kord *vastavad* liidu õiguskorras

⁷ Vt Menétrey, S., Richard, V., „Le silence du défendeur dans le procès international: paroles de droit judiciaire européen“, *Les Cahiers de Droit*, 56. kd, nr 3–4, september-detsember 2015, lk 497.

⁸ Vt Gascón Inchausti, F., „Service of proceedings on the defendant as a safeguard of fairness in civil proceedings: in search of minimum standards from EU legislation and European case-law“, *Journal of Private International Law*, 13. kd, 2017, nr 3, lk 511.

⁹ Euroopa Kohus on märkinud, et „on oluline tagada mitte ainult see, et dokumendi adressaat asjaomase dokumendi tegelikult *kätte saab*, vaid ka see, et tal oleks võimalik tema suhtes välisriigis algatatud menetluse tähendusest ja ulatusest õigesti [*teada ja*] *aru saada*, et oma õigusi edastava liikmesriigi kohtus tõhusalt kaitsta.“ (vt 16. septembri 2015. aasta kohtuotsus Alpha Bank Cyprus (C-519/13, EU:C:2015:603, punkt 32) ja 6. septembri 2018. aasta kohtuotsus Catlin Europe (C-21/17, EU:C:2018:675, punkt 34)). Kohtujuristi kursiiv.

¹⁰ Vt käesoleva ettepaneku punkt 3.

kehtestatud nõuetele.¹¹ Kuna teine eelotsuse küsimus puudutab ainult küsimust selle kohta, mis hetkest hakatakse tähtaega arvutama, samas kui esimene küsimus puudutab ka tähtaja kestust, siis leian, et kõigepealt tuleb analüüsida teist eelotsuse küsimust.

B. Teine eelotsuse küsimus

45. Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 1393/2007 artiklit 8 koostoimes harta artikliga 47 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt hakatakse selle määruse sätete kohaselt kättetoimetatava kohtudokumendi peale kaebuse esitamise tähtaega arvutama alates selle dokumendi kättetoimetamisest. Jaatava vastuse korral soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas neid sätteid tuleb tõlgendada nii, et see tähtaeg hakkab kulgema alles pärast selle määruse artikli 8 lõikes 1 ette nähtud ühenädalase tähtaja möödumist, mille jooksul tuleb kättetoimetatava dokumendi vastuvõtmisest keeldumine teatavaks teha.

46. Minu arvates saab vastuse sellele küsimusele järeldada määruse nr 1393/2007 artiklitest 8 ja 9 koostoimes harta artikliga 47, nagu ma allpool selgitan.

47. Määruse nr 1393/2007 artiklis 9 on määratletud kriteeriumid, mille järgi määratakse kindlaks, millist kuupäeva tuleb dokumendi kättetoimetamise puhul arvesse võtta. Selle artikli lõikes 1 on sätestatud põhimõte, et dokumendi kättetoimetamise kuupäev on kuupäev, mil see toimetatakse kätte vastavalt adressaatliikmesriigi õigusele, et kaitsta adressaadi õigusi. Nagu sellest sättest selgelt nähtub („ilma et see piiraks artikli 8 kohaldamist“), on see põhimõte kohaldatav, kui dokumendi adressaat ei ole kasutanud määruse nr 1393/2007 artiklis 8 ette nähtud keeldumisõigust.

48. Määruse nr 1393/2007 artikli 8 lõige 1 näeb ette, et dokumendi adressaat võib kättetoimetatava dokumendi vastuvõtmisest keelduda, kui dokument ei ole koostatud adressaadile arusaadavas keeles või täitmiskoha liikmesriigi ametlikus keeles, või kui nimetatud liikmesriigis on mitu ametlikku keelt, kättetoimetamiskoha ametlikus keeles või ühes selle ametlikest keeltest, või kui sellele ei ole lisatud tõlget ühte nendest keeltest. Selle sätte alusel peab vastuvõttev asutus teavitama adressaati tema õigusest keelduda selle määruse II lisas esitatud tüüpvormi abil. Tingimused, mille alusel see teave adressaadile teatavaks tehti, tuleb esitada vastavalt määruse I lisas esitatud teatisele dokumentide kättetoimetamise või kätte toimetamata jätmise kohta. Määruse nr 1393/2007 artikli 8 lõikes 1 on täpsustatud ka dokumendi vastuvõtmisest keeldumise kord, see tähendab keeldumine kättetoimetamise ajal või dokumendi tagastamise teel vastuvõtvale asutusele ühe nädala jooksul.

49. Euroopa Kohus on otsustanud, et õigus keelduda kättetoimetatava dokumendi vastuvõtmisest tuleneb vajadusest kaitsta dokumendi adressaadi kaitseõigusi vastavalt õiglase kohtumenetluse suhtes kehtivatele nõuetele, mis on sätestatud harta artikli 47 teises lõigus ja 4. novembril 1950 Roomas allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 6 lõikes 1. Kuigi määruse nr 1393/2007 põhieesmärk on kohtumenetluste tõhustamine ja

¹¹ Martínez Santos, A., „Protección efectiva de los derechos del consumidor, acceso a la justicia y control judicial de las cláusulas abusivas en el juicio cambiario: a propósito de un pronunciamiento reciente del Tribunal de Justicia de la Unión Europea“, *Revista Española de Derecho Europeo*, nr 71, juuli-september 2019, lk 122, täheldab, et Euroopa Kohtu praktikas on liikmesriikide menetlusautonoomia traditsioonilised piirid järk-järgult ümber määratletud, kontrollides seda, kas riigisisised menetlusnormid on harta artikliga 47 kooskõlas.

kiirendamine ning hea õigusemõistmise tagamine, on Euroopa Kohus nimelt leidnud, et neid eesmärke ei tohi saavutada ükskõik millisel viisil nende dokumentide adressaatide selliseid kaitseõigusi nõrgendades¹².

50. Tuleks nimelt meelde tuletada, et Euroopa Kohus on rõhutanud võimalust keelduda kättetoimetatava dokumendi vastuvõtmisest sel määral, et ta tunnustab seda adressaadi „õiguse“ staatuses¹³. Lisaks tuleb märkida, et Euroopa Kohus on rõhutanud asjaolu, et „vastuvõttev asutus peab kõikidel juhtudel ja selles osas hindamisruumi omamata“ teavitama dokumendi adressaati tema [õigusest dokumendi vastuvõtmisest keelduda], „kasutades teavitamiseks alati kõnealust tüüpvormi“. Tüüpvormi edastamine on Euroopa Kohtu sõnul „oluline vorminõue“¹⁴. Kuigi Euroopa Kohus ei leidnud, et tüüpvormi edastamata jätmine on tühisuse alus, märkis ta siiski, et tegemist on menetlusnormi rikkumisega, mille peab saatja kõrvaldama, saates dokumendi tõlke keeles, millest adressaat aru saab, või vastuvõtva liikmesriigi ametlikus keeles.¹⁵ Määruses nr 1393/2007 on see põhimõte sätestatud artikli 8 lõikes 3.

51. Järelikult tuleneb määruse nr 1393/2007 artiklite 8 ja 9 tõlgendamisest koostoimes harta artikliga 47, et juhul, kui kättetoimetatava dokumendi adressaat ei kasuta oma õigust dokumendi vastuvõtmisest keelduda, hakkab kättetoimetatud dokumendi peale kaebuse esitamise tähtaeg kulgema alates päevast, kui dokument nõuetekohaselt kätte toimetati.

52. Jagan komisjoni arvamust, et kohtudokumendi adressaadi kaitseõiguste tõhusa järgimise tagamiseks *ei ole vaja* määruse nr 1393/2007 kohaselt kätte toimetatud kohtudokumendis tehtud otsuse peale *kaebuse esitamise tähtaja algust edasi lükata*. Mulle näib, et *need õigused on juba piisavalt kaitstud* adressaadi õigusega keelduda vastu võtmast dokumenti, mis ei ole koostatud keeles, millele saaks tema vastu tugineda¹⁶. Kuna selle määruse artikli 8 kohaselt palutakse tal kättetoimetamise ajal ainult „reageerida“ või tagastada dokument vastuvõtvale asutusele ühe nädala jooksul, siis ei saa õiguspäraselt väita, et talle on kehtestatud tema huvide kaitsmiseks ebaproportsionaalsed nõuded.

53. Põhikohtuasja asjaoludel ei ole minu arvates teistsugune hinnang õigustatud. Esiteks ei ole vaidlust selles, et kättetoimetatav dokument, nimelt sundtäitmismäärus, saabus hagejale ja seejärel kostjatele sloveeni keeles ning hagejat *teavitati tema õigusest selle vastuvõtmisest keelduda* määruse nr 1393/2007 II lisas esitatud saksakeelse vormi abil. Teiseks tuleb märkida, et hageja, keda esindasid kostjad, *ei otsustanud seda õigust kasutada*, mistõttu on selle kohtumääruse kättetoimetamise kuupäev selle määruse artikli 9 lõike 1 kohaselt kuupäev, mil hageja selle kohtumääruse tegelikult kätte sai, see tähendab 30. oktoober 2019.

54. Nimelt, kuigi põhikohtuasja pooled väidavad, et väidetav teavitamisviga pani nad alguses arvama, et kohtumäärus toimetati kätte 4. novembril 2019, ei vaidle nad siiski vastu asjaolule, et pärast sisekontrolli said nad tõendada, et täitmismäärus võeti tegelikult vastu 30. oktoobril 2019.

¹² 16. septembri 2015. aasta kohtuotsus Alpha Bank Cyprus (C-519/13, EU:C:2015:603, punktid 30 ja 31); 2. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Henderson (C-354/15, EU:C:2017:157, punkt 51) ja 6. septembri 2018. aasta kohtuotsus Catlin Europe (C-21/17, EU:C:2018:675, punkt 33).

¹³ 16. septembri 2015. aasta kohtuotsus Alpha Bank Cyprus (C-519/13, EU:C:2015:603, punkt 49).

¹⁴ 2. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Henderson (C-354/15, EU:C:2017:157, punkt 58).

¹⁵ 16. septembri 2015. aasta kohtuotsus Alpha Bank Cyprus (C-519/13, EU:C:2015:603, punkt 61).

¹⁶ Vt selle kohta Ulrici, B., „Verfahrensrecht: Sprachregelung bei der Zustellung eines europäischen Zahlungsbefehls“, *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht*, 2018, lk 1004, mis rõhutab määruse nr 1393/2007 artikli 8 lõikes 3 sätestatud keeldumisõigusega tagatud menetluslikku kaitset võlgnikule, kelle suhtes on tehtud maksekäsk. Nagu autor märgib, on kaitseõigusi rikutud juba siis, kui II lisas esitatud vorm on kätte toimetatud keeles, mis ei ole lubatud, ja võlgnikku ei ole tema õigusest keelduda nõuetekohaselt teavitatud.

55. Seega näib mulle, et hageja, keda esindasid kostjad volitatud esindajatena, *loobus teadlikult* talle määrusega nr 1393/2007 antud *olulisest õigusest*¹⁷. Järelikult ei saa hageja tulemuslikult tugineda kaitseõiguste rikkumisele üksnes seetõttu, et täitmismäärusele vastuväite esitamise tähtaeg hakkas kulgema alates selle kohtumääruse kättetoimetamisest¹⁸. Võttes arvesse asjaolu, et need argumendid on ilmselgelt vastuolus hageja käitumisega põhikohtuasjas, leian ma, et need tuleb tagasi lükata õiguspõhimõtte alusel, mille kohaselt keegi ei saa iseendale vastu rääkida, kui see kahjustab teisi (*venire contra factum proprium non valet*)¹⁹.

56. Eeltoodud kaalutlusi arvestades leian, et teisele eelotsuse küsimusele tuleb vastata, et määruse nr 1393/2007 artikli 8 lõikeid 1 ja 3 koostoimes harta artikliga 47 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus kohtuotsuse teinud riigi õigusnormid, mille kohaselt hakkab tähtaeg määruse nr 1393/2007 kohaselt kätte toimetatud kohtudokumendis vormistatud otsuse vastu õiguskaitsevahendi kasutamiseks kulgema alates kõnealuse dokumendi kättetoimetamisest, mitte alles pärast nimetatud artikli lõikes 1 selle dokumendi vastuvõtmisest keeldumiseks ette nähtud ühenädalase tähtaja lõppu.

C. Esimene eelotsuse küsimus

1. Vastuvõetavus

57. Sissejuhatuseks tuleb kõigepealt märkida, et eelotsusetaotluse esitanud kohus, kes lahendab kostjate vastu esitatud kahju hüvitamise hagi, küsib Euroopa Kohtult määruse nr 1215/2012 artiklite 36 ja 39 tõlgendamise kohta, et teada saada, kas Sloveenia õigusnormides sundtäitmismääruse peale vastuväite esitamiseks ette nähtud kaheksapäevane tähtaeg võimaldab õigust ennast kaitsta tõhusalt kasutada või kas selle tähtaja pärast tuleks Sloveenia vastuväitemenetluse kestuse ja eripära tõttu niisuguse kohtumääruse tunnustamisest ja täitmisest keelduda.

58. Sellega seoses tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et liidu õiguse tõlgendamise kohta liikmesriigi kohtu esitatud küsimuste puhul kehtib asjakohasuse eeldus, mistõttu võib liikmesriigi kohtu esitatud eelotsuse küsimusele vastamisest ELTL artikli 267 tähenduses keelduda vaid siis, kui on ilmne, et liidu õigusnormi tõlgendamine või kehtivuse hindamine, mida liikmesriigi kohus taotleb, ei ole mingil viisil seotud põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega või kui probleem on hüpoteetiline²⁰.

¹⁷ Nagu selgitab kohtujurist Trstenjak oma ettepanekus kohtuasjas Weiss und Partner (C-14/07, EU:C:2007:737, punkt 86), on teatavatel tingimustel võimalik *kehtivalt loobuda* õigusest kohtudokumendi vastuvõtmisest keelduda.

¹⁸ Vt selle kohta Okonska, A., *Internationaler Rechtsverkehr in Zivil- und Handelssachen (Geimer, R. ja Schütze, R.)*, München 2021, artikkel 8 VO (EG) 1393/2007, punkt 2; Drehsen, M., „Zustellung gerichtlicher Schriftstücke im Rahmen der EuMahnVO“, *Praxis des internationalen Privat- und Verfahrensrechts*, 2019, 5. kd, lk 385, milles on selgitatud, et dokumendid, mis tuleb kätte toimetada liikmesriikide vahel, ei pea tingimata olema tõlgitud, mis võimaldab säästa aega ja raha. Järelikult võib adressaat saada tõlkimata dokumendi keeles, mida ta ei valda. Arvestades tema õigust õiglasele kohtulikule arutamisele, on tal õigus keelduda selle dokumendi vastuvõtmisest dokumendi kättetoimetamise ajal või dokument tagasi saata. Kui tõlkimata dokumendi vastuvõtmisest ei keelduta vaatamata sellele, et adressaati on tema õigustest teavitatud, on *kättetoimetamine kehtiv, olenemata adressaadi tegelikust keeleoskusest*.

¹⁹ *Venire contra factum proprium non valet*-õiguspõhimõtte õiguspõhjus on see, et pool, kes oma tunnustamise, esindamise, avalduse, käitumise või vaikimise teel on säilitanud *hoiaku, mis on ilmselgelt vastuolus õigusega, mida ta kavatses kohtus nõuda*, ei või seda õigust maksma panna (vt selle kohta Rahvusvahelise Kohtu asepresidendi Ricardo J. Alfaro individuaalne arvamus „Préah Vihéar'i templi kohtuasjas“, *Kambodža vs. Tai*, C.I.J., Kogumik, 1962, lk 6 jj, ning Gaillard, E., „L'interdiction de se contredire au détriment d'autrui comme principe général du droit du commerce international“, *Revue de l'arbitrage*, 1985, lk 241 jj).

²⁰ 14. juuni 2017. aasta kohtuotsus Online Games jt (C-685/15, EU:C:2017:452, punkt 42).

59. Kuigi sundtäitmismääruse Austrias tunnustamise ja täitmise küsimust ei teki, kuna hageja on selles kohtumääruses tuvastatud nõude juba täitnud, näib, et esimene küsimus on asjakohane, kuna eelotsusetaotluse esitanud kohtul peaks olema võimalik kostjate poolt enda kaitseks esitatud argumentide põhjendatust kontrollida.

60. Teiseks tuleb sama moodi komisjoniga märkida, et kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab esimeses küsimuses formaalselt määruse nr 1215/2012 artiklitele 36 ja 39, nähtub eelotsusetaotlusest, et tema kahtlused puudutavad peamiselt *kohtuotsuse tunnustamisest ja täitmisest keeldumise alust* juhul, kui kostjale ei ole menetluse algatamist käsitlevat dokumenti või võrdväärset dokumenti nõuetekohaselt kätte toimetatud selleks, et ta saaks artikli 45 lõike 1 punkti b ja artikli 46 alusel kasutada õigust ennast kaitsta.

61. Kuna Euroopa Kohtul on pädevus tuletada selle kohtu esitatud aspektide kogumist ja eelkõige eelotsusetaotluse põhjendustest need liidu õiguse aspektid, mida on vaidluse eset silmas pidades vaja tõlgendada²¹, siis tuleb esimest küsimust mõista nii, et sellega peetakse silmas selle määruse artikli 45 lõike 1 punkti b ja artiklit 46.

62. Seetõttu soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus esimese küsimusega sisuliselt teada, kas määruse nr 1215/2012 artikli 45 lõike 1 punkti b ja artiklit 46 koostoimes harta artikliga 47 tuleb tõlgendada nii, et ilma võistleva menetluseta tehtud *kohtuotsuse tunnustamisest ja täitmisest tuleb keelduda* juhul, kui kaebus selle otsuse peale tuleb esitada kaheksa päeva jooksul muus keeles kui kostja elu- või asukoha ametlik keel või üks selle ametlikest keeltest või keel, millest kostja aru saab.

2. Sloveenia kohtute tehtud kohtumääruse tunnustamisest ja täitmisest keeldumise õiguse olemasolu

63. Nagu nähtub määruse nr 1215/2012 artikli 45 lõike 1 punktist b koostoimes artikliga 46, ei ole juhul, kui otsus on tehtud tagaselja, juhul kui kostjale ei ole menetluse algatamist käsitlevat dokumenti või võrdväärset dokumenti kätte toimetatud piisavalt aegsasti ja sellisel viisil, et ta oleks saanud end kaitsta, vaja sellist otsust tunnustada ega täita, välja arvatud juhul, kui ei algatatud kohtuotsuse vaidlustamise menetlust, kui kostjal oli selleks võimalus.

a) „Menetluse algatamist käsitleva dokumendi või võrdväärse dokumendi“ olemasolu

64. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu esimesele küsimusele vastamiseks tuleb kõigepealt analüüsida, kas Sloveenia kohtute tehtud sundtäitmismäärust menetluses, mis ei ole võistlev, võib kvalifitseerida „menetluse algatamist käsitlevaks dokumendiks või võrdväärseks dokumendiks“ eespool viidatud sätete tähenduses.

65. Sellega seoses tuleb märkida, nagu Euroopa Kohus on leidnud 27. septembril 1968 Brüsselis alla kirjutatud konventsiooni kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades²² artikli 27 punkti 2 kohta, mis on sisuliselt ülekantav määruse nr 1215/2012 samaväärsetele sätetele, et mõiste „menetluse algatamist käsitlev dokument“ või „võrdväärne

²¹ 13. juuni 2019. aasta kohtuotsus Moro (C-646/17, EU:C:2019:489, punkt 40) ja 22. aprilli 2021. aasta kohtuotsus Profi Credit Slovakia (C-485/19, EU:C:2021:313, punkt 50).

²² EÜT 1972, L 299, lk 32.

dokument“ tähendab dokumenti või dokumente, mille kostjale nõuetekohaselt ja piisavalt aegsasti kättetoimetamine võimaldab viimasel enne, kui edastavas liikmesriigis tehakse täitmisele pööratav kohtuotsus, oma õigusi kaitsta²³.

66. Just selline on olukord põhikohtuasjas. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu antud teabe kohaselt ei tehtud Sloveenia kohtute sundtäitmismäärust hageja suhtes mitte lõpliku täitedokumendi alusel, vaid üksnes arvete alusel, ja ilma et põhikohtuasja hagejalt oleks enne seisukohta küsitud. Sellest sundtäitmismääruse tegelikust kättetoimetamisest hakkab kulgema tähtaeg, mille jooksul hageja saab esitada vastuväite ja väited enda kaitseks.

67. Järelikult tuleb põhikohtuasjas tehtud sundtäitmismäärus, samamoodi nagu dokumendid, mida käsitleti kohtuasjas, milles tehti 13. juuli 1995. aasta kohtuotsus Hengst Import (C-474/93, EU:C:1995:243), kvalifitseerida „menetluse algatamist käsitlevaks dokumendiks või võrdväärseks dokumendiks“ määruse nr 1215/2012 artikli 45 lõike 1 punkti b ja artikli 46 tähenduses.

68. Selles kontekstis tuleb samuti meenutada, et Euroopa Kohus on otsustanud, et kui kostja on tagaseljaotsuse peale esitanud vastuväite ja otsuse teinud riigi kohus on tunnistanud selle esitamise tähtaja möödumise tõttu vastuvõetamatuks, on 27. septembri 1968. aasta Brüsseli konventsiooni artikli 27 punkt 2 jätkuvalt kohaldatav. Kui vastuväite tagasilükkamine vastuvõetamatuse tõttu tähendab, et tagaseljaotsus jääb puutumatuks, on Euroopa Kohus leidnud, et selle artikli eesmärk nõuab, et taotluse saanud kohus viiks läbi selles sättes ette nähtud kontrolli²⁴.

b) Kaitseõiguste kasutamine, mis on muudetud ülemäära raskeks

69. Selle analüüsi raames tekib seejärel küsimus, kas Sloveenia õigusnormides ette nähtud kaheksapäevane tähtaeg sundtäitmismäärusele vastuväite esitamiseks annab adressaadile piisavalt aega, et ta saaks end kaitsta vastavalt määruse nr 1215/2012 artikli 45 lõike 1 punktile b.

70. Seda nõuet tuleb tõlgendada lähtuvalt harta artiklis 47 sätestatud põhiõigusest tõhusale kohtulikule kaitsele ja samal ajal tõhususe põhimõttest.

71. Esiteks võib riigisiseseid õigusnorme, mis näevad ette, et sundtäitmismäärusele vastuväite esitamise tähtaeg on kaheksa päeva, põhimõtteliselt õigustada eesmärgiga tagada liikmesriigis tehtud kohtuotsuste kiire ja lihtne tunnustamine ja täitmine ning õiguskindlus, mis on ette nähtud määruses nr 1215/2012. Teiseks, nagu Euroopa Kohus on korduvalt märkinud, kuigi tsiviilkohtumenetluse õigusaktide eesmärk on eelkõige kohtumenetluste tõhususe ja kiiruse parandamine ning korra kohase õigusemõistmise tagamine, *ei tohi neid eesmärke saavutada ükskõik millisel viisil nende dokumentide adressaatide selliseid kaitseõigusi nõrgendades*²⁵.

1) Kohtupraktikas välja töötatud üldkriteeriumid

72. Selleks, et teha kindlaks, kas kohtumenetlus rikub õigust tõhusale õiguskaitsevahendile, tuleb kindlaks teha, kas riigisiseses õiguses ette nähtud *vastuväite menetluskord* ei tekita arvestatavat riski, et puudutatud pooled ei saa esitada vajalikku vastuväidet²⁶. Eelkõige peab tähtaeg tõhusa

²³ 13. juuli 1995. aasta kohtuotsus Hengst Import (C-474/93, EU:C:1995:243, punkt 19).

²⁴ Vt selle kohta 16. juuni 1981. aasta kohtuotsus Klomps (166/80, EU:C:1981:137, punktid 12 ja 13).

²⁵ 2. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Henderson (C-354/15, EU:C:2017:157, punkt 51).

²⁶ 9. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199, punkt 39) ja Profi Credit Polska (punkt 61).

õiguskaitsevahendi ettevalmistamiseks ja esitamiseks olema tegelikult piisav²⁷. Kuna menetlused võivad eri liikmesriikide õigussüsteemides üksteisest märkimisväärselt erineda, tuleb meenutada, et nende kriteeriumide hulgas, mida tuleb Euroopa Kohtu hinnangul arvesse võtta selle hindamisel, kas tähtaeg on kaitseõiguste tagamiseks sobiv, on muu hulgas *tehtavate otsuste olulisus nende adressaatidele ning menetluste keerukus*²⁸.

73. Käesolevas kohtuasjas leian, et maksekäsuga kaasnevad märkimisväärsed ohud, kuna niisugune kohtuotsus *puudutab otseselt* adressaadi *varalisi huve*. See kaalutus kehtib seda enam, kui maksekäsu ese on – nagu käesolevas asjas – suur summa. Pealegi ei saa välistada, et lisaks sellele varalisele riskile on veel muid mõjuvaid ja õiguspäraseid põhjusi, mis võivad õigustada vajadust ennast kohtus kaitsta, nimelt vajadus *vältida igasugust maine kahjustamist* seoses sellise menetlusega. Nimelt, nagu märgib hageja oma kirjalikes seisukohtades, oli ta sunnitud tasuma nõude, mille tasumist temalt nõuti, üksnes seetõttu, et tal oli nõudeid teiste Sloveenia võlgnike vastu, mida oleks saanud sisse nõuda, ning juhul, kui tema nõuete suhtes oleks algatatud täitemenetlus, oleks see tema mainet märkimisväärselt kahjustanud. Neid asjaolusid arvestades näib mulle vaieldamatu, et hagejal on ilmne huvi ennast Ljubljana piirkondliku kohtu määruse vastu kaitsta. Seega ei saa kõnealuse menetluse olulisust hageja jaoks kahtluse alla seada.

74. Kõnealuse menetluse keerukuse kohta leian, et sundtäitmismääruse peale vastuväite esitamine *nõuab toimingute tegemist*, kuna see eeldab esiteks vajadust selgitada nõude tekkimise asjaolusid ja teiseks esitada õiguslikke argumente, mis seavad kahtluse alla selle nõude kehtivuse või sissenõutavuse, võttes samas arvesse tsiviilkohtumenetluse norme, mis käsitlevad töendamiskoormist. Sõltuvalt asjaoludest *võib selline ülesanne osutuda eriti keeruliseks* ning seetõttu *vajada õigusnõustaja*, advokaadi või muu õigusspetsialisti abi.

75. Seda arvestades on oluline märkida, et viimati nimetatud aspekt võib otsustavalt mõjutada hinnangut küsimuses, kas menetlusaega saab pidada piisavaks selleks, et tagada tõhus kaitse²⁹. Kuna isikul, kes on õigusosalal võhik, on üldjuhul suuremad raskused – mis ei ole nii isiku puhul, kellel on vajalik kutsekvalifikatsioon või kogemus –, on tal vaja pikemat tähtaega. Samas *ei anna menetlusnormid üldiselt liikmesriigi kohtule tähtaegade kindlaksmääramisel mingit kaalutusõigust, isegi mitte tähtaegade pikendamiseks*, mis võimaldaks nimetatud aspekti arvesse võtta. Järelikult on kohtudokumendi adressaat kohustatud järgima ette nähtud tähtaega, ilma et talle saaks võimaldada soodsamat kohtlemist.

76. Igal juhul olen veendunud, et menetluse keerukust ei saa hinnata üksnes abstraktselt. Pigem on vaja arvesse võtta *kõnealuse menetluse korda tervikuna*, nagu näitab ilmekalt näiteks Euroopa Kohtu praktika, mille ma allpool esitan.

²⁷ 9. septembri 2020. aasta kohtuotsus Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (korduva taotluse läbivaatamata jätmine – kaebetähtaeg) (C-651/19, EU:C:2020:681, punkt 57).

²⁸ 9. septembri 2020. aasta kohtuotsus Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (korduva taotluse läbivaatamata jätmine – kaebetähtaeg) (C-651/19, EU:C:2020:681, punkt 53).

²⁹ 9. septembri 2020. aasta kohtuotsusest Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (korduva taotluse läbivaatamata jätmine – kaebetähtaeg) (C-651/19, EU:C:2020:681, punktid 62 ja 63) nähtub, et õigusliku esindamise võimalusel on otsustav tähtsus hindamisel, kas menetlustähtaega saab pidada tegeliku kaitse tagamiseks piisavaks.

2) Paralleelid kohtuasjaga Profi Credit Polska

77. Sellega seoses pean vajalikuks märkida, et kohtuotsuses Profi Credit Polska, mis käsitleb põhikohtuasjaga sarnast olukorda, otsustas Euroopa Kohus direktiivi 93/13/EMÜ³⁰ artikli 7 lõike 1 kohta, et riigisisised õigusnormid, mis näevad ette, et maksekäsule vastuväite esitamine tuleb esitada kahe nädala jooksul ning et kostja peab oma vastuväites esitama sellised asjaolud ja tõendid, mis võimaldavad kohtul hinnata, kas lepingutingimus on ebaõiglane, tekitavad ohu, et tarbija ei esita vastuväidet või et see vastuväide on vastuvõetamatu³¹.

78. On oluline märkida, et Euroopa Kohus järgis sisuliselt otsuse ettepanekut, mille esitas selles kohtuasjas kohtujurist Kokott, viidates rohkem kui ühe korra kohtujuristi ettepanekus esitatud õiguslikule analüüsile. Mulle näib, et nendel järeldustel on käesolevas kohtuasjas eriline tähtsus, kuna need võimaldavad paremini mõista põhjusi, miks Euroopa Kohus järeldas, et kõnealused menetlusnormid võisid muuta maksekäsule vastuväite esitamise õiguse teostamise ülemäära raskeks. Konkreetsemalt leidis kohtujurist, et kahepäevane tähtaeg „ei ole siiski selles mõttes liiga lühike, et tarbija peab selle tähtaja jooksul üldse tegutsema hakkama“, kuid see on „ainult sel juhul kooskõlas tõhususe põhimõttega, kui [tarbija] ei pea selle tähtaja jooksul esitama asjaolusid ega tõendeid, mis on laenulepingu tingimuste ebaõiglase laadi kontrollimise aluseks“³².

79. See arutluskäik on minu arvates loogiline ja ülekantav käesolevale kohtuasjale, arvestades sarnasusi nende menetlusnormide, mida Euroopa Kohus analüüsis kohtuasjas Profi Credit Polska, ja menetlusnormide vahel, milles on küsimus käesolevas kohtuasjas. Analüüsi paremini mõistmise huvides esitan kriteeriumid, millele Euroopa Kohus eespool viidatud kohtuasjas tugines ja mis on minu arvates käesoleval juhul täidetud. Pärast seda, kui olen välja toonid *paralleelid nende kahe kohtuasja vahel*, selgitan, millised *järeldused tuleks* minu arvates sellest *teha* käesoleva kohtuasja käsitlemiseks.

i) Maksekäsule esitatud vastuväide

80. Kõigepealt tuleb tähelepanu juhtida asjaolule, et mõlema kohtuasja ese on õigus esitada vastuväide maksekäsule. Kohtudokumendi adressaadi menetluslik olukord mõlemas kohtuasjas on peamiselt sama selles mõttes, et ta on kohustatud end kaitsma kohtuotsuse eest, mis on tehtud ilma eelneva võistleva menetluseta ja ilma täitedokumendita, üksnes täitmise taotleja väidete alusel, samas kui maksekäsku menetleva kohtu ülesanded piirduvad võlanõude olemasolu tõendavate dokumentide formaalse õiguspärasuse kontrollimisega³³.

ii) Kohtudokumendi adressaadi kohustus oma vastuväidet põhjendada

81. Sama moodi kohtuasjas Profi Credit Polska käsitletud riigisiseste õigusnormidega on käesoleva kohtuasja esemeks olevate Sloveenia õigusnormide kohaselt nõutav, et sundtäitmismäärusele esitatud vastuväide peab olema põhjendatud ja eelkõige, et tuleb esitada teatavad asjaolud ja tõendid nende kohta³⁴. Seega on mõlemas kohtuasjas riigisiseste õigusnormidega kehtestatud menetlusnõuded suhteliselt ranged, kuna ei piisa sellest, kui

³⁰ Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiiv ebaõiglase tingimuste kohta tarbijalepingutes (EÜT 1993, L 95, lk 29; ELT eriväljaanne 15/02, lk 288).

³¹ Kohtuotsus Profi Credit Polska (punktid 62–67).

³² Kohtujurist Kokott'i ettepanek kohtuasjas Profi Credit Polska (C-176/17, EU:C:2018:293, punkt 79).

³³ Kohtuotsus Profi Credit Polska (punktid 28 ja 29).

³⁴ Kohtuotsus Profi Credit Polska (punkt 65).

kohtudokumendi adressaat „reageerib“ sundtäitmismäärusele, näiteks väljendades kõigepealt oma soovi ennast kaitsta, olles saanud õiguse esitada kirjalikud seisukohad menetluse edasises staadiumis, millele kohaldatakse pikemaid tähtaegu.

82. Nimelt on kohtudokumendi adressaat käesolevas kohtuasjas kohustatud esitama „täieliku“ *kostja vastuse*, mis sisaldab kõiki asjakohaseid faktilisi asjaolusid ja tõendeid, tähtaja jooksul, mis hakkab kulgema alates kohtumääruse kättetoimetamisest, mis tähendab märkimisväärset pingutust, nagu ma juba selgitasin³⁵. Arvestades asjaolu, et sellist ülesannet ei saa igal juhul täita ilma advokaadi või muu õigusspetsialisti õigusnõuanneteta, on loogiline järeldada, et selline nõue toob kaasa ohu, et kohtudokumendi adressaadil ei ole võimalik vastuväidet esitada või et see on vastuvõetamatu.

iii) Vastuväite esitamise tähtaeg on lühem kui kaks nädalat

83. Õiguspraktikas on laialdaselt tunnustatud, et vajalik aeg on kohtus piisava kaitse ettevalmistamiseks oluline tingimus. Lisaks tuleb märkida, et enda kaitse ettevalmistamiseks vajaliku aja saamise õiguse tagamine kui üks õiglast kohtumenetlust iseloomustavatest asjaoludest on õigusriigi väljendus³⁶. Neil põhjustel on loogiline eeldada, et mida pikem on tähtaeg menetlustoimingu tegemiseks, seda üksikasjalikum saab olla ettevalmistamine.

84. Nende kaalutluste põhjal pean vajalikuks märkida, et käesolevas kohtuasjas on sundtäitmismäärusele vastuväite esitamise tähtaeg vaid kaheksa päeva, mida ei ole võimalik pikendada, samas kui kohtuasjas Profi Credit Polska oli see tähtaeg *kaks nädalat*³⁷. Samuti tuleb märkida, et Sloveenia valitsuse kirjalikes seisukohtades esitatud teabe kohaselt ei võta need õigusnormid arvesse riigipühi või puhkepäevi, välja arvatud juhul, kui tegemist on tähtaja viimase päevaga. Sellisel juhul lõpeb tähtaeg järgmisel esimesel tööpäeval. Kõnealused Sloveenia õigusnormid on seega palju piiravamad ja tekitavad seetõttu kaitse jaoks rohkem raskusi. Järelikult peaks Euroopa Kohtu kriitika, mis puudutab kohtuotsuse Profi Credit Polska aluseks olnud asjaoludel ette nähtud tähtaja lühidust, käesolevas kohtuasjas seda enam kehtima.

iv) Kohtulõivude tasumise kohustus

85. Lisaks nähtub toimikust, et Sloveenia õigusnormidel on veel üks sarnasus Poola õigusnormidega, mida käsitleti kohtuasjas Profi Credit Polska, kuna need nõuavad kohtulõivude tasumist. Vastavalt eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud teabele said kostjad Ljubljana ringkonnakohtult nõude tasuda kohtulõivud kaheksa päeva jooksul, kusjuures see kohustus täideti õigeaegselt³⁸.

86. Kuigi käesolevas asjas makstud summa ei tundu olevat eriti suur, ei tohi siiski eirata asjaolu, et kohtulõivude tasumise kohustus on igal juhul *haldusnõue*, mida tuleb täita. Lisaks ei saa välistada, et esineb muid olukordi, kus sundtäitmismääruse adressaat on kohustatud maksma *suuremaid summasid*. Nendel põhjustel näib mulle käesoleva analüüsi raames mõistlik eeldada, et sellised

³⁵ Vt käesoleva ettepaneku punkt 74.

³⁶ Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 6 lõike 3 punktis b on sätestatud, et „[i]gal kuriteos süüdistataval on [õigus] saada *piisavalt aega* ja võimalusi enda kaitse ettevalmistamiseks“ (kohtujuristi kursiiv). Vaatamata sõnastusele, mis viitab seosele üksnes kriminaalmenetlusega, on Euroopa Inimõiguste Kohus kohaldanud seda sätet ka haldus- ja tsiviilkohtumenetlusele (vt EIK 17. märtsi 2015. aasta kohtuotsus Adorisio jt vs. Madalmaad, CE:ECHR:2015:0317DEC004731513, lühikese tähtaja kohta apellatsioonkaebuse esitamiseks).

³⁷ Kohtuotsus Profi Credit Polska (punkt 66).

³⁸ Vt käesoleva ettepaneku punkt 26.

õigusnormid, nagu on kõne all käesolevas asjas ja mis kehtestavad kohustuse tasuda kohtulõivud eriti lühikese aja jooksul, võivad panna kohtudokumendi adressaadi maksekäsule vastuväite esitamisest loobuma, nagu Euroopa Kohus eespool viidatud kohtuasjas õigesti leidis³⁹.

v) *Eraõiguslikult isikult õigussuhetes oodatav hoolsuse tase*

87. Nende kahe kohtuasja faktilise erinevuse kohta vastava kohtudokumendi adressaadi staatuse osas pean tegema mõne märkuse. Olen teadlik, et *ettevõtjatele* kehtivad nende õigussuhete osas rangemad hoolsuskohustused kui *tarbijatele*. Ettevõtjal on üldiselt äripartnerite ja klientidega lepinguliste suhete haldamisel teatud *teadmised ja kogemused*, mis võimaldavad tal äritegevuses oskuslikumalt tegutseda. Kuna tarbija puhul see ilmselgelt nii ei ole, peetakse tarbijat üldjuhul eriliselt kaitset vääriavaks. Seda mõtet väljendab Euroopa Kohtu ulatuslik praktika direktiivi 93/13⁴⁰ kohta, millesse kuulub kohtuotsus Profi Credit Polska. Selle kohtuotsuse analüüsis tuleb nimelt esile õiguslik arutluskäik, mis juhindub eesmärgist kaitsta tarbijaid, kuna – nagu märgib Euroopa Kohus – tarbijad on ettevõtjate suhtes nõrgemal positsioonil⁴¹.

88. Samas ei arva ma, et see asjaolu üksi võiks analüüsi otsustavalt mõjutada. Sõltumata asjaolust, et maksekäsk on käesolevas kohtuasjas adresseeritud rahvusvahelise kaubaveo valdkonnas tegutsevale äriühingule, st ettevõtjale, näib mulle, et kaheksapäevane tähtaeg on liiga lühike, et võimaldada tal täielikult kasutada oma õigust tõhusale kaitsele. Järelikult tuleb selles analüüsistaadiumis märkida, et isegi *range hoolsuse taseme* kohaldamisel ei vasta kõnealused õigusnormid liidu õiguse nõuetele.

3) *Analüüsi kokkuvõte*

89. See ülevaade paralleelidest, mida võib nende kahe kohtuasja vahele tõmmata, näitab, millised takistused on kohtudokumendi adressaadi ees sellises olukorras nagu põhikohtuasjas. Käesoleval juhul on ilmne, et riigisiseste menetlusnormidega kehtestatud nõuded eiravad asjaolu, et sundtäitmismääruse tunnustega kohtudokumendi adressaadil, kes ei kasuta oma õigust keelduda dokumendi vastuvõtmisest vastavalt määruse nr 1393/2007 artikli 8 lõikele 1, on vaja teatud aega edastatud dokumentide sisuga tutvumiseks, paluda õigusnõu advokaadilt või muult õigusspetsialistilt, tasuda seadusega nõutavad kohtulõivud, valmistada ette enda kaitse kohtus⁴², teha dokumentidest võimalikud tõlked ja saata kostja vastus, mis sisaldab kõiki asjakohaseid faktilisi asjaolusid ja tõendeid, kohtule, kuhu on pöördunud võlausaldaja ja mille asukoht on teises liikmesriigis.

90. Käesolevas ettepanekus esitatud kaalutlustest nähtub, et selle hindamisel, kas sundtäitmismääruse peale vastuväite esitamise tähtaeg võimaldab tõhusalt teostada õigust ennast kaitsta, tuleb *arvesse võtta kõiki neid aspekte*. Lõpuks seisneb sellise tähtaja heidutav laad sageli mitmes teguris, mis on seotud riigisiseste menetlusnormide nõuetega. Seda silmas pidades leian, et kui peaks tuvastatama, et kõnealune tähtaeg selle kestuse ja vastulausemenetluse eripära tõttu rikub õigust end kaitsta, siis *peaks selle tuvastamine kaasa tooma sellise kohtumääruse tunnustamisest ja täitmisest keeldumise*, sest see on ainus viis tagada asjaomase isiku tõhus kaitse.

³⁹ Kohtuotsus Profi Credit Polska (punktid 67 ja 68).

⁴⁰ Vt 26. oktoobri 2006. aasta kohtuotsus Mostaza Claro (C-168/05, EU:C:2006:675, punktid 25 ja 26).

⁴¹ Kohtuotsus Profi Credit Polska (punkt 40).

⁴² Vt 9. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199, punkt 48), mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 805/2004, millega luuakse Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuete kohta (EÜT 2004, L 143, lk 15; ELT eriväljaanne 19/07, lk 38), artikli 16 tõlgendamist koostöös selle määruse põhjendusega 12 ning millest nähtub, et võlgnikku tuleb võlanõudest teavitada õigel ajal ja viisil, mis lubaks tal *korraldada oma kaitset*.

91. Arvestades, et käesolevas kohtuasjas on Sloveenia õigusnormides maksekäsule vastuväite esitamiseks kehtestatud tingimused *sama piiravad või koguni palju piiravamad* kui need, mis olid kehtestatud Poola õigusnormides kohtuasjas Profi Credit Polska, leian, et need kõik tervikuna *võivad muuta* määruse nr 1215/2012 artikli 45 lõike 1 punktist b ja artiklist 46 koostoimes harta artikliga 47 tuleneva *vastuväiteõiguse kasutamise liiga raskeks*⁴³.

92. Eeltoodud kaalutlusi arvestades märgin – tingimusel, et eelotsusetaotluse esitanud kohus peab käesoleva ettepaneku punktis 87 nimetatud kriteeriume arvesse võttes andma hinnangu –, et niisugustel asjaoludel nagu põhikohtuasjas ei ole kaitseõiguste tõhus järgimine tagatud. Seetõttu leian, et niisugustel asjaoludel tehtud maksekäsu kohtumääruse tunnustamisest ja täitmisest tuleb määruse nr 1215/2012 artikli 45 lõike 1 punkti b ja artikli 46 alusel koostoimes harta artikliga 47 keelduda.

3. Vastus esimesele eelotsuse küsimusele

93. Eespool esitatud põhjustel teen ettepaneku vastata esimesele eelotsuse küsimusele, et määruse nr 1215/2012 artikli 45 lõike 1 punkti b ja artiklit 46 koostoimes harta artikliga 47 tuleb tõlgendada nii, et ilma võistleva menetluseta tehtud kohtuotsuse tunnustamisest ja täitmisest tuleb keelduda, kui kaebus selle otsuse peale tuleb esitada muus keeles kui kostja elu- või asukoha liikmesriigi ametlik keel, või juhul, kui selles liikmesriigis on mitu ametlikku keelt, üks selle liikmesriigi ametlikest keeltest või üks kostja elu- või asukoha ametlikest keeltest, ja kui selle liikmesriigi õiguse kohaselt, kus otsus on tehtud, on otsuse peale edasikaebamise tähtaeg, mida ei saa pikendada, ainult kaheksa kalendripäeva.

D. Kolmas eelotsuse küsimus

94. Kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas ELTL artikli 18 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt tuleb vastuväidet sundtäitmismäärusele põhjendada ja esitada see kaheksa päeva jooksul, sõltumata asjaolust, et selle kohtumääruse adressaadi asukoht on teises liikmesriigis ja see kohtumäärus ei ole koostatud adressaatliikmesriigi ühes ametlikus keeles ega ühes keeles, millest adressaat aru saab.

95. ELTL artikli 18 tõlgendamise kohta tuleb meenutada, et – nagu nähtub väljakujunenud kohtupraktikast –, see säte on iseseisvalt kohaldatav üksnes sellistes liidu õigusega reguleeritud olukordades, mille tarvis EL toimimise leping ei näe ette diskrimineerimiskeelu erinorme⁴⁴.

96. ELTL artikli 18 kohaselt on keelatud igasugune diskrimineerimine kodakondsuse alusel, mis hõlmab ka eri liiki kaudset diskrimineerimist, näiteks konkreetsete keelte kasutuse korra kaudu⁴⁵. Sellega seoses tuleb määruse nr 1393/2007 kohta märkida, et selle artiklis 8 on sätestatud menetluse poolte keele alusel diskrimineerimise keeld, mistõttu ei ole vaja tõlgendada autonoomselt ELTL artikli 18 lõiget 1.

⁴³ Sladič, J., „Evropska izterjava in zavarovanje terjatev s prikazom postopka v Sloveniji in Avstriji“, *Pravosodni bilten*, 40 (2019), 3. kd, lk 27 ja 28, väljendab samuti kahtlust, kas Sloveenia õigusnormides ette nähtud kaheksapäevane tähtaeg on liidu õigusega kooskõlas, viidates just nimelt sarnasusele Poola õigusnormidega, mida käsitleti kohtuasjas Profi Credit Polska.

⁴⁴ 26. jaanuari 1993. aasta kohtuotsus Werner (C-112/91, EU:C:1993:27, punkt 19); 10. veebruari 2011. aasta kohtuotsus Missionswerk Werner Heukelbach (C-25/10, EU:C:2011:65, punkt 18); 18. juuli 2017. aasta kohtuotsus Erzberger (C-566/15, EU:C:2017:562, punkt 25) ja 29. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus Nagy (C-583/14, EU:C:2015:737, punkt 24).

⁴⁵ 24. novembri 1998. aasta kohtuotsus Bickel ja Franz (C-274/96, EU:C:1998:563, punkt 31) ning 27. märtsi 2014. aasta kohtuotsus Grauel Rüffer (C-322/13, EU:C:2014:189, punkt 27).

97. Mis puutub määrusesse nr 1215/2012, siis tuleb tõdeda, et kohtuasjas, mis puudutas küsimust, kas selle artikli alusel võib tuvastada võimalikku diskrimineerimist Horvaatias notarite poolt autentse dokumendi alusel tehtud täitemääruste eripära tõttu, mida ei olnud võimalik teises liikmesriigis selle määruse alusel tunnustada ega täita, tõlgendas Euroopa Kohus autonoomselt ELTL artiklit 18, kuna puuduvad muud erisätted diskrimineerimiskeelu kohta selle määruse kohaldamisel⁴⁶.

98. ELTL artikkel 18 kehtestab võrdse kohtlemise põhimõtte ja selle eesmärk on kõrvaldada kõik meetmed, mis kohustavad kohtlema teise liikmesriigi kodanikku erinevalt, mis asetab ta oma kodanikega võrreldes ebasoodsamasse faktilisse või õiguslikku olukorda. Sellega püütakse seega vältida, et sarnaseid olukordi liidu õiguse valdkonnas käsitletakse erinevalt, ja vastupidi.

99. Käesoleval juhul otsustas hageja, keda esindasid kostjad, mitte kasutada oma õigust määruse nr 1393/2007 artikli 8 lõikes 1 ette nähtud kättetoimetatava dokumendi vastuvõtmisest keelduda⁴⁷. Seega asetas ta end sundtäitmismäärusele vastuväite esitamise tähtaja seisukohast samasse olukorda nagu Sloveenia kodanikud. Sloveenia valitsus muide juhtis oma kirjalikes seisukohtades tähelepanu sellele punktile. Seetõttu ei näi, et Sloveenia õigusnormides oleks ette nähtud erinev kohtlemine kodakondsuse kriteeriumi alusel.

100. Kuna käesoleval juhul on esiteks kohaldatavad diskrimineerimiskeelu erinormid ja teiseks on kohtudokumendi adressaat vabatahtlikult loobunud sellest, et teda koheldaks erinevalt samas olukorras olevatest Sloveenia kodanikest, ei näe ma, kuidas saaks kohaldada ELTL artiklit 18. Seega ei ole selle sätte tõlgendamine põhikohtuasja lahendamiseks vajalik. Pean siiski vajalikuks seda eelotsusetaotluse esitanud kohtule tema esitatud eelotsuse küsimustele Euroopa Kohtu antava vastuse selguse ja paremini arusaadavuse huvides sõnaselgelt märkida.

101. Eeltoodut arvestades tuleb kolmandale eelotsuse küsimusele vastata, et ELTL artiklit 18 tuleb tõlgendada nii, et see ei ole kohaldatav olukorras, kus kohtudokumendi adressaat on loobunud kasutamast oma õigust kättetoimetatava dokumendi vastuvõtmisest määruse nr 1393/2007 artikli 8 lõike 1 alusel keelduda.

VI. Ettepanek

102. Esitatud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Bezirksgericht Bleiburgi (Bleiburgi esimese astme kohus, Austria) eelotsuse küsimustele järgmiselt:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta määruse (EÜ) nr 1393/2007 kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (dokumentide kättetoimetamine), millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1348/2000, artikli 8 lõikeid 1 ja 3 koostoimes Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus kohtuotsuse teinud riigi õigusnormid, mille kohaselt hakkab tähtaeg määruse nr 1393/2007 kohaselt kätte toimetatud kohtudokumendis vormistatud otsuse vastu õiguskaitsevahendi kasutamiseks kulgema alates kõnealuse dokumendi kättetoimetamisest, mitte alles pärast nimetatud artikli lõikes 1 selle dokumendi vastuvõtmisest keeldumiseks ette nähtud ühenädalase tähtaja lõppu.

⁴⁶ 7. mai 2020. aasta kohtuotsus Parking ja Interplastics (C-267/19 ja C-323/19, EU:C:2020:351, punkt 45).

⁴⁷ Vt käesoleva ettepaneku punkt 56.

2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades artikli 45 lõike 1 punkti b ja artiklit 46 koostoimes põhiõiguste harta artikliga 47 tuleb tõlgendada nii, et ilma võistleva menetluseta tehtud kohtuotsuse tunnustamisest ja täitmisest tuleb keelduda, kui kaebus selle otsuse peale tuleb esitada muus keeles kui kostja elu- või asukoha liikmesriigi ametlik keel, või juhul, kui selles liikmesriigis on mitu ametlikku keelt, üks selle liikmesriigi ametlikest keeltest või üks kostja elu- või asukoha ametlikest keeltest, ja kui selle liikmesriigi õiguse kohaselt, kus otsus on tehtud, on otsuse peale edasikaebamise tähtaeg, mida ei saa pikendada, ainult kaheksa kalendripäeva.
3. ELTL artiklit 18 tuleb tõlgendada nii, et see ei ole kohaldatav olukorras, kus kohtudokumendi adressaat on loobunud kasutamast oma õigust kättetoimetatava dokumendi vastuvõtmisest määruse nr 1393/2007 artikli 8 lõike 1 alusel keelduda.